

Kokouspäivämäärä
25.08.2014

169§ Lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

Dnro D/361/03.00.00/2014

Valmistelija / lisätiedot: talouspäällikkö Heli Silomäki, puh. 040 159 0555
sähköposti: etunimi.sukunimi@kauhajoki.fi

Khall 169 §

Valtiovarainministeriö pyytää mm. kunnilta lausuntoa kuntalakiluonnoksesta.

Lausuntopyynnössä todetaan, että kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastaanottanut lainvalmistelusta ja koordinoitunut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista. Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuoriso-valtuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku);
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)
- johtajasopimuksesta (43 §)
- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 -49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnan-hallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen

Kokouspäivämäärä
25.08.2014

jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)

- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)
- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointi-menettelyistä (119 ja 120 §)
- tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
- tilintarkastuksesta (123 §)
- tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä
- lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 26.8.2014 mennessä sähköpostitse valtiovarainministeriölle. Lausunnoissa toivotaan käytettävän em. otsikointia tai erittelemään esitetyt huomiot luku- tai pykäläkohtaisesti. Lausunnot pyydetään toimittamaan myös word-tiedostona lausuntoyhteenvedon laatimista varten.

Lausuntoa antavien kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä.

Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön www.sivuilla osoitteessa www.kuntauudistus.fi.

Kauhajoen kaupungin lausunto on esityslistan liitteenä 1 /25.8.2014.

Kaupunginjohtajan ehdotus: Kaupunginhallitus antaa kuntalakiluonnoksesta liitteen mukaisen lausunnon.

Kaupunginhallituksen päätös: Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti keskustelun jälkeen.

Kokouspäivämäärä
25.08.2014

Otteen tarkastamattomasta pöytäkirjasta oikeaksi todistaa 26.8.2014

Päivi Kaappola, arkistosihteeri

Kokouspäivämäärä
25.08.2014

Muutoksenhakukielto

Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 91 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Kauhajoen kaupunginhallitus toteaa lausuntonaan seuraavaa:

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
 - Ei huomautettavaa
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
 - Ei huomautettavaa
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
 - Talouden vahvistamiseksi kuntatalousohjelman laadinta on perusteltua mm. kuntalais-ten yhdenvertaisten palvelujen turvaamiseksi. Esitetyn mukaisena lakiesitys lisää val- tion ohjausta ja valtaa, mutta ei sitouta valtiota turvaamaan kuntien taloutta. Näin ollen kiinnitettävä huomiota siihen, että lopullisessa laissa neuvottelumenettelyn sisältö ja neuvottelukunnan toiminta on sellaista, että kunnilla on (edustajansa kautta) mahdolli- suus vaikuttaa asioiden valmisteluun. Suomen Kuntaliitto kuntien edustajana tulee nostaa tasavertaiseksi neuvottelukumppaniksi ministeriöiden rinnalle.
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
 - Valtuustokauden aloittaminen kesäkuussa mahdollistaa valtuuston osallistumisen heti ensimmäisen toimintavuoden talousarvion ja –suunnitelman sekä kuntastrategian hy- väksymiseen. Oman strategian ja taloussuunnitelman laadinta toimii sitouttavana teki- jänä.

Valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta ei ole huomautettavaa.

- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
 - Muutostilanteissa on hyvä, että kunta voi päättää vähimmäismäärää suuremmasta val- tuutettujen määrästä.
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuoriso- valtuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku)
 - Nuoriso-, vanhus- ja vammaisneuvostot tulee säilyttää vapaaehtoisina toimieliminä. Ei ole perusteltua, että jokaisessa Suomen kunnassa on oltava tällaiset toimielimet, kun muiden toimielimien osalta lakiluonnoksessa sallitaan kunnalle vapaat kädet muodos- taa tarvittavia toimielimiä. Vanhuspalvelulain säädökset vanhusneuvostosta ovat riittä- vät.
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
 - Ei ole tarkoituksenmukaista nostaa erityisesti esille mitään toimielinorganisaatiomallia. Kuntien mahdollisuus kehittää luottamushenkilöorganisaatiotaan vapaasti on hyvä asia.
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
 - Ei huomautettavaa

- kuntastrategiasta (39 §)
 - Kuntastrategian ottaminen velvoittavaksi osaksi kuntalakia on hyvä asia; se ohjaa kunnan toimintaa kokonaisuutena ja liittää kunnan strategisen suunnittelun ja talous-suunnittelun nykyistä tiiviimmin yhteen. Kuntastrategian päivittämisen aikataulu tulee kuitenkin olla kunnan omassa harkinnassa.
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)
 - Kunnanhallituksen puheenjohtajan (uusi) tehtävä poliittisen valmistelun johtamisesta on hyvä täsmennys/lisäys.
- johtajasopimuksesta (43 §)
 - Johtajasopimuksen voisi hyväksyä myös hallitus.
- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 -49 §)
 -
 - Omistajaohjauksen määrittelyn ottaminen osaksi kuntalakia on perusteltua.
 - Omistajaohjauksen tavoitteiden kytkeminen kuntastrategiaan on tärkeää.
 - Esitys poliittisesta suhteellisuusperiaatteesta luopumisesta (kuntien omistajaohjauksen vahvistamiseksi) vapaaehtoisessa yhteistoiminnassa, on perusteltu.
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
 - Kaikkien kunnallisten toimijoiden (lakisääteiset peruspalvelut) ylimpien päätöksente-koelinten kokousten tulisi olla julkisia, jollei joku erityinen syy vaadi asian osalta ei-julkista käsittelyä.
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnan-hallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)
 - 74 § 1 momentti kohta 3 tulee muuttaa: kunnanhallitusten jäsenten vaalikelpoisuus hallitukseen tulee säilyttää – kuitenkin siten, ettei konserniyhtiön hallituksessa ole enemmistönä kunnanhallituksen jäsenet. Kunnanhallituksen jäsenten osallistuminen (osallistumisoikeus) tytäryhtiöiden päätöksentekoon vahvistaa konserniohjausta ja päätöksentekoa.
- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
 - Ei huomautettavaa
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
 - Ei huomautettavaa
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
 - Ei huomautettavaa
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
 - Uudistus vahvistaa kunnanhallituksen asemaa kunnan hallinnosta, taloudesta ja kun-nan toiminnan yhteensovittamisesta vastaavana toimielimenä.
 - Otto-oikeus tulisi olla myös lautakunnilla, mikäli kunta niin päättää.

- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)
 - Sähköiset päätöksentekotavat ja pöytäkirjojen julkaiseminen tietoverkossa nopeuttavat päätöksentekoa ja lisäävät vuorovaikutusta ja osallisuutta.
 - lakiesitystä tulee tarkentaa siten, että julkisuusvaatimus koskee myös kuntayhtymän valtuustoa, kuntayhtymäkokousta ja liikelaitoskuntayhtymän yhtymäkokousta.
- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
 - Alijäämän kattamisvelvollisuus tulee ulottaa koskemaan myös liikelaitoskuntayhtymiä; lakiesitystekstiin selvennys.
 - Lakiin tulisi tehdä lisäys, jonka mukaan (liikelaitos)kuntayhtymä veloitetaan toisen alijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen valmistelevaan osakaskuntien johdolla alijäämän kattamisen edellyttämät toimenpiteet.
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyistä (119 ja 120 §)
 - Neljän vuoden määräaika alijäämien kattamiseksi on riittämätön. Se, että alijäämää ei pystytä kattamaan neljän vuoden määräajassa ei saa olla automaattinen syy joutua arviointimenettelyyn.
 - muutokset kriisikuntakriteereihin ovat oikeansuuntaiset
- tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
 - Ei huomautettavaa
- tilintarkastuksesta (123 §)
 - Ei huomautettavaa
- tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)
 - Ei huomautettavaa
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku)
 - Ei huomautettavaa
- lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä
 - Lain voimaantulo esitetyssä aikataulussa (1.1.2015) on liian nopea ottaen huomioon uudistuksen laajuus. Voimaantulo on järkevä siirtää vuoden 2017 alkuun, jolloin uusi Kuntalaki voidaan yhteen sovittaa valtionosuusuudistuksen sekä sote-lainsäädännön kanssa.